

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№2 (249)**

Київ 2022

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 2 (249). – К., 2022. – 155 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ
Протокол №6 від 29.12.2022 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИЛА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЕЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЬКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКИЙ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д-р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитовані Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»
внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2022. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ГПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2022

administruvannya [Economy, management and administration], 1 (99), 62–68.

8. Orlova–Kurilova, O. V. (2017). Mind the formation of an innovative model of the economic development of the Ukrainian economy. *Naukovyy visnykh L'vivskoho natsional'noho universytetu veterinaryarnoyi medytsyny ta biotekhnolohiy im. S. Z. Hzhys'koho. Seriya «Ekonomiczni nauky»* [Scientific Spring Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after. S. Z. Gzhitsky. Series «Economic sciences»], 81 (19), 93–97.

9. Orlova–Kurilova O. V. (2018). Modern methods of assessing innovation potential. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky* [Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic sciences], 4, 143–146.

Дані про авторів

Дзюба Микола Олексійович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, права, статистики та економічного аналізу, Луганський національний аграрний університет, м. Старобільськ, Україна
e-mail: mega_160464@ukr.net

Гончар Любов Вікторівна,

доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна
e-mail: lubov.v.gonchar@gmail.com

Головко Світлана Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» м. Слов'янськ, Україна
e-mail: pochta-77@meta.ua

Шнурко Антоніна Миколаївна,

старший викладач кафедри обліку і аудиту, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» м. Слов'янськ, Україна
e-mail: shnurko.a@ukr.net

Данные об авторах

Дзюба Николай Алексеевич,

к.э.н., доцент, доцент кафедры менеджмента, права, статистики и экономического анализа, Луганский национальный аграрный университет, г. Старобельск, Украина

Гончар Любовь Викторовна,

доктор педагогических наук, доцент, доцент кафедры учета и аудита, ГБУЗ «Донбасский государственный педагогический университет», г. Славянск, Украина

Головко Светлана Александровна,

кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры учета и аудита, ГБУЗ «Донбасский государственный педагогический университет» г. Славянск, Украина

Шнурко Антонина Николаевна,

старший преподаватель кафедры учета и аудита, ГБУЗ «Донбасский государственный педагогический университет» г. Славянск, Украина

Data about the authors

Mykola Dziuba,

PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Law, Statistics, and Economic Analysis, Luhansk National Agrarian University, Starobilsk, Ukraine

Liubov Honchar,

Dr. Sc. (Pedagogy), Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Donbass State Teachers Training University, Slavyansk, Ukraine

Svitlana Holovko,

PhD (Pedagogy), Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing, Donbass State Teachers Training University, Slavyansk, Ukraine

Antonina Shnurko,

Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing, Donbass State Teachers Training University, Slavyansk, Ukraine

УДК 330.3:332.02:334.02:338.2

СНІТКО Є.О., СКРИПНИК В.В.,
ВАРАКСІНА О.В., ІЩЕЙКІН Т.Є.

Порівняльний підхід оцінки інноваційного агробізнесу в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання застосування порівняльного підходу оцінки інноваційного агробізнесу в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства обумовлюється відсутністю єдиного алгоритму та моделі даного процесу.

Постановка проблеми. Порівняльний підхід до оцінки інноваційного агробізнесу багато в чому

аналогічний методу капіталізації доходів. В обох випадках оцінювач визначає вартість компанії, спираючись на величину прибутку. Коефіцієнт капіталізації визначається з урахуванням ринкових даних, зокрема актуальних змін та реалізації політики діджиталізації суспільства. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити порівняльний підхід оцінки інноваційного агробізнесу в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства.

Метод або методологія дослідження. В статті використано історично–логічний метод; метод систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення; метод логічного аналізу і синтезу.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Обґрунтовано, що застосування окремо взятих підходів в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства може виявитися не можливим, тому доцільно використовувати витратно–прибутковий або витратно–порівняльний підхід до оцінки інноваційного агробізнесу. Сутність його полягає в тому, що методами дохідного та порівняльного підходів розраховується ринкова вартість об'єкта у «товарному» вигляді, а після цього розраховується вартість реального підприємства – шляхом зменшення ринкової вартості недостатнього (який необхідно створити) елемента або збільшення якості об'єкта (із зарплатами на поліпшення з урахуванням прибутку проекту) з вартості оновленого об'єкта.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності інноваційних суб'єктів агробізнесу для підвищення соціально–економічної ефективності.

Висновки за статтею. Запропоновано комбінований (витратно–прибутковий або затратно–порівняльний) підхід використовувати для оцінки незайнятих земельних ділянок та інших природних об'єктів. Комбінований підхід слід використовувати і для оцінки об'єктів аграрного бізнесу, що відповідатиме вимогам ринку та пропозиції продавців в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства.

Ключові слова: порівняльний підхід, оцінка, інноваційний агробізнес, управління змінами, політика діджиталізації суспільства.

СНИТКО Е.А., СКРИПНИК В.В.,
ВАРАКСИНА Е.В., ИЩЕЙКИН Т.Е.

Сравнительный подход оценки инновационного агробизнеса в условиях управления изменениями и реализации политики диджитализации общества

Актуальность темы исследования. Исследование вопроса применения сравнительного подхода к оценке инновационного агробизнеса в условиях управления изменениями и реализации политики диджитализации общества обуславливается отсутствием единого алгоритма и модели данного процесса.

Постановка проблемы. Сравнительный подход к оценке инновационного агробизнеса во многом аналогичен методу капитализации доходов. В обоих случаях оценщик определяет стоимость компании, опираясь на величину прибыли. Коэффициент капитализации определяется на основе рыночных данных, в том числе актуальных изменений и реализации политики диджитализации общества. Указанные факты обуславливают актуальность темы исследования.

Постановка целей и задач исследования – исследовать сравнительный подход оценки инновационного агробизнеса в условиях управления изменениями и реализации политики диджитализации общества.

Метод или методология исследования. В статье использованы историко–логический метод, метод систематизации, классификации и теоретического обобщения; метод логического анализа и синтеза.

Презентация основного материала (результаты исследования). Обосновано, что применение отдельно взятых подходов в условиях управления изменениями и реализации полити-

ки диджитализации общества может оказаться невозможным, поэтому целесообразно использовать расходно–прибыльный или расходно–сравнительный подход к оценке инновационного агробизнеса. Сущность его заключается в том, что методами доходного и сравнительного подходов рассчитывается рыночная стоимость объекта в «товарном» виде, а после этого рассчитывается стоимость реального предприятия путем уменьшения рыночной стоимости недостаточного (который необходимо создать) элемента или увеличения качества объекта (с зарплатами на улучшение с учетом прибыли проекта) из стоимости обновленного объекта.

Область применения результатов. Результаты исследования могут быть использованы в практической деятельности инновационных субъектов агробизнеса для повышения социально–экономической эффективности.

Выводы по статье. Предложено комбинированный (расходно–прибыльный или затратно–сравнительный) подход использовать для оценки незанятых земельных участков и других природных объектов. Комбинированный подход следует использовать и для оценки объектов аграрного бизнеса, отвечающего требованиям рынка и предложения продавцов в условиях управления изменениями и реализации политики диджитализации общества.

Ключевые слова: сравнительный подход, оценка, инновационный агробизнес, управление изменениями, политика диджитализации общества.

SNITKO Ye.O., SKRYPNYK V.V.,
VARAKSINA E.V., ISHCHEJKIN T.Ye.

Comparative approach to the evaluation of innovative agribusiness in terms of change management and implementation of digitalization policy

Relevance of the research topic. The study of the application of a comparative approach to the evaluation of innovative agribusiness in terms of change management and implementation of the policy of digitalization of society is due to the lack of a single algorithm and model of this process.

Formulation of the problem. The comparative approach to the evaluation of innovative agribusiness is largely similar to the method of income capitalization. In both cases, the appraiser determines the value of the company based on the amount of company profits. The capitalization ratio is determined taking into account market data, in particular current changes and the implementation of the policy of digitalization of society. These facts determine the relevance of the research topic.

Setting the purpose and objectives of the study – to study comparative approach to the evaluation of innovative agribusiness in terms of change management and implementation of digitalization policy.

Research method or methodology. The historical–logical method is used in the article; method of systematization, classification and theoretical generalization; method of logical analysis and synthesis.

Presentation of the main material (research results). It is substantiated that the application of separate approaches in the context of change management and implementation of digitalization policy may not be possible, so it is advisable to use cost–effective or cost–comparative approach to the evaluation of innovative agribusiness. Its essence is that the methods of income and comparative approaches calculate the market value of the object in "commodity" form, and then calculate the value of the real enterprise – by reducing the market value of the insufficient (to be created) element or increase the quality of the object with costs for improvement, taking into account the profit of the project) from the cost of the renovated facility.

Field of application of results. The results of the study can be used in the practical activities of innovative agribusiness entities to increase socio–economic efficiency.

Conclusions on the article. It is proposed to use a combined (cost–profit or cost–comparative) approach to assess vacant land and other natural objects. The combined approach should be used to assess the objects of agrarian business, which will meet the requirements of the market and the

proposals of sellers in terms of change management and implementation of digitalization policy.

Keywords: *comparative approach, evaluation, innovative agribusiness, change management, policy of digitalization of society.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Порівняльний підхід оцінки інноваційного агробізнесу дещо аналогічний методу капіталізації доходів. В обох випадках оцінювач визначає вартість підприємства, спираючися на величину його прибутку. Головна відмінність полягає у способі перетворення суми доходу у вартість підприємства. Метод капіталізації передбачає визначення вартості об'єкта агробізнесу з урахуванням капіталізації доходу. Коефіцієнт капіталізації визначається з урахуванням ринкових даних, зокрема актуальних змін та реалізації політики діджиталізації суспільства. Порівняльний підхід також оперує ринковою інформацією про ціни в порівнянні з досягнутим доходом шляхом застосування мультиплікатора, найбільш доцільного для цього об'єкта оцінки. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Теоретичною основою порівняльного підходу, що доводить актуальність його застосування та об'єктивність оцінки інноваційного агробізнесу, є такі базові положення:

- оцінювач використовує в якості орієнтиру реально сформовані ринком ціни акцій аналогічних підприємств інноваційного агробізнесу. За наявності розвинутого фінансового ринку фактична ціна купівлі–продажу підприємства інноваційного агробізнесу враховує ряд чинників, які впливають на величину вартості власного капіталу підприємства інноваційного агробізнесу. До таких факторів можна віднести співвідношення попиту і пропозиції на цей вид бізнесу, рівень ризику, перспективи розвитку галузі, конкурентні позиції підприємства інноваційного агробізнесу. Це полегшує роботу оцінювача, який довіряє ринковій інформації [1, 3, 5, 8];

- порівняльний підхід виходить із принципу альтернативних інвестицій. Інвестор, вкладаючи гроші в акції інноваційного агробізнесу, купує насамперед майбутній дохід. Виробничі, технологічні й інші особливості конкретного агробізнесу цікавлять інвестора із точки зору перспективи отримання доходів. Бажання отримати макси-

мальний дохід на капітал з адекватним ризиком і вільного розміщення капіталу має забезпечити вирівнювання ринкових цін [6, 9, 10];

- ціна підприємства інноваційного агробізнесу відображає його виробничі та фінансові можливості, становище на ринку, перспективи розвитку. Отже, на підприємствах інноваційного агробізнесу, обраних як аналоги, має бути однаковим співвідношення між ціною й найважливішими фінансовими параметрами, такими як прибуток, дивідендні виплати, обсяг реалізації, балансова вартість власного капіталу тощо [2, 4, 7].

Головною перевагою порівняльного підходу є орієнтація оцінювача на фактичні ціни купівлі–продажу аналогічних підприємств інноваційного агробізнесу. У разі, коли ціна визначається швидкозмінним ринком, оцінювач обмежується лише коригуваннями, що забезпечують сумісність аналога з оцінюваним об'єктом. З використанням інших підходів оцінювач визначає вартість підприємства з урахуванням розрахунків, що у контексті управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства потребує подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – дослідити порівняльний підхід оцінки інноваційного агробізнесу в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. При реалізації порівняльного підходу вивчають відповідний сегмент ринку і вибирають об'єкти, що конкурують з інноваційним агробізнесом, що оцінюється, проводиться відповідне коригування даних для подальшого порівняння. В основу застосування поправок покладено принцип внеску.

Відмінністю порівняльного підходу оцінки підприємств інноваційного агробізнесу є орієнтація інтегральної величини вартості і на ринкові ціни купівлі–продажу акцій, які належать схожим підприємствам, і на фактично досягнуті підприємствами фінансові результати.

Порівняльний підхід оцінки інноваційного агробізнесу передбачає, що цінність активів визначається саме тим, за скільки вони можуть бу-

ти продані при наявності сформованого ринку. Найбільш ймовірною величиною вартості підприємства інноваційного агробізнесу, яке оцінюється, має бути реальна ціна продажу аналогічного підприємства, зафіксована на ринку.

Порівняльний підхід виходить із ретроспективної інформації та відображує фактично досягнуті результати виробничо-фінансової діяльності підприємства інноваційного агробізнесу, тоді як дохідний підхід орієнтований на прогнози майбутніх доходів.

Наступною перевагою порівняльного підходу є адекватне відображення попиту і пропозиції на цей об'єкт інвестування. Ціна фактичної угоди максимально враховує ситуацію на аграрному ринку, що особливо важливо в умовах змін.

Одночасно порівняльний підхід має ряд значних недоліків, які обмежують його використання в оціночній практиці. Так, основою розрахунку є досягнуті в минулому фінансові результати. Тобто, даний метод не бере до уваги перспективи розвитку підприємства інноваційного агробізнесу в майбутньому при реалізації політики діджиталізації суспільства.

Також порівняльний підхід можливий лише при наявності доступної різнопланової фінансової інформації як за оцінюваним підприємством інноваційного агробізнесу, так і по великій кількості схожих підприємств, відібраних оцінювачем в якості аналогів. Отримання додаткової інформації від даних підприємств-аналогів інноваційного агробізнесу є складним процесом.

Крім цього, оцінювач має зробити складні коригування, вносити правки в підсумкову величину й проміжні розрахунки, які потребують також серйозного обґрунтування. Оскільки на практиці немає абсолютно однакових підприємств, оцінювач має виявити розбіжності й визначити шляхи їх нівелювання в процесі підрахунку підсумкової величини актуальної вартості.

Отже, можливість застосування порівняльного підходу залежить від наявності активного ринку власності, оскільки даний підхід передбачає використання інформації про фактичні угоди. Ще одна умова – відкритість ринку або доступність необхідної для оцінювача фінансової інформації. Третьою суттєвою умовою є наявність спеціальної служби, яка б накопичувала цінову й фінансову інформацію. Створення відповідного банку даних суттєво полегшить роботу оцінювачів, то-

му що порівняльний підхід достатньо трудомісткий і дорогий.

Відсутність відкритої ринкової інформації щодо фактичних цін купівлі-продажу підприємств інноваційного агробізнесу гальмує використання порівняльного методу оцінювання. На сьогодні кількість угод із купівлі-продажу підприємств інноваційного агробізнесу невисока та детальна інформація по них закрита.

Крім того, на фондовому ринку, переважно іноземному, розміщують свої акції лише великі агрохолдинги. Купівля підприємств інноваційного агробізнесу здійснюється шляхом укладання договору про купівлю-продаж майна із зазначенням нового власника та розміру його вкладу. Це не дозволяє отримати достовірну інформацію та гальмує використання методу угод в оцінці ринкової вартості аграрного бізнесу. Тому постає актуальним питання оцінки підприємств інноваційного агробізнесу неакціонерної форми господарювання, визначення аналога та мультиплікаторів.

Використання методу компаній-аналогів також має обмеження та труднощі у використанні. При відборі компаній-аналогів інноваційного агробізнесу слід спиратися на такі критерії:

- масштаб діяльності;
- рівень спеціалізації;
- фінансове становище.

Такі критерії оцінки, як ринки та їх сегменти, географічна диверсифікація, якість менеджменту, перспективи зростання, стадії економічного розвитку, характер взаємозамінності виробленої продукції, рівень диверсифікації виробництва, дуже важливо оцінити та достовірно визначити для підприємств інноваційного агробізнесу в умовах обмеженості ринкової інформації.

Витратний (майновий підхід) в оцінці бізнесу включає низку методів, що дозволяють оцінити підприємств інноваційний агробізнес як сукупність активів, які є майновим комплексом та достатніми для виробництва продукції, робіт, послуг. Витратний підхід в оцінці дозволяє визначити вартість майнового комплексу з урахуванням поточного стану економіки та сформований на момент оцінки бізнес-оточення оцінюваної компанії.

Овнова перевага витратного підходу – придатність проведення оцінювання нерухомості на малоактивних ринках. Недостатність інформації щодо реалізованих операцій з продажу об'єктів нерухомості обмежує можливості практич-

ного використання методів прямого порівняння продажів чи прибуткових методів. За таких умов затратні методи, які базуються на специфічній техніко-технологічній документації, здатні забезпечити надійні результати оцінювання об'єктів нерухомості інноваційного агробізнесу.

Оцінювання об'єкту нерухомості за витратним підходом визначається поведінкою раціонального покупця, що не заплатить більше мінімальної суми, необхідної для будівництва чи виготовлення об'єкта, й типового продавця, що має на меті повернути витрачені на будівництво об'єкта кошти. Витратний підхід застосовують переважно при оцінюванні об'єкта малої приватизації, малоліквідних або унікальних об'єктів. Це вимагає оцінки заміщення і визначення страхової вартості.

Застосування різних методів витратного підходу дозволяє з тією чи іншою мірою достовірності визначити, скільки коштів потрібні новому власнику для того, щоб створити компанію аналогічного профілю з аналогічними характеристиками, наявного в компанії майнового комплексу, що оцінюється. Отримані оцінювачем результати дають основу висновків інвестора: придбати готову компанію чи самостійно створити нове підприємство.

Застосування витратного підходу до оцінки підприємств інноваційного агробізнесу доцільно, коли бізнес або ще не отримав, або вже втратив ті властивості, які і відрізняють його від майна, на якому він базується, або має такий характер, за якого ці відмінності ніколи не виявляться.

Висновки

Узагальнюючи отриману інформацію, слід виділити такі недоліки методів витратного підходу оцінки інноваційного агробізнесу: не відображає прибутковості бізнесу; оцінка не завжди відповідає ринковій вартості; складний за умов недостатньої інформації, потребує індивідуальної оцінки об'єктів; не враховує вартість нематеріальних об'єктів, які не прийняті на баланс; не враховує економічних інтересів власника. Приватизаційні процеси виконуються переважно методами витратного підходу, причому найчастіше використовують різновиди методів оцінки інноваційного агробізнесу, що побудовані на визначенні вартості активів. Однак, застосування описаних вище підходів в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства може виявитися не можливим, тому доцільно використовувати ви-

тратно-прибутковий або витратно-порівняльний підхід до оцінки інноваційного агробізнесу. Сутність його полягає в тому, що методами дохідного та порівняльного підходів розраховується ринкова вартість об'єкта у «товарному» вигляді, а після цього розраховується вартість реального підприємства — шляхом зменшення ринкової вартості недостатнього (який необхідно створити) елемента або збільшення якості об'єкта (із зарплатами на поліпшення з урахуванням прибутку проекту) з вартості оновленого об'єкта. Комбінований (витратно-прибутковий або затратно-порівняльний) підхід слід використовувати для оцінки незайнятих земельних ділянок та інших природних об'єктів. Доцільно методами такого підходу оцінювати вартість об'єкта нерухомості, які вимагають реконструкції або незавершеного будівництва, до рухомого майна з високим рівнем зношеності або таким, що потребують капітального ремонту, а також об'єктам, щодо яких передбачається радикальна реорганізація та дооснащення. Комбінований підхід слід використовувати і для оцінки об'єктів аграрного бізнесу, що відповідатиме вимогам ринку та пропозиції продавців в умовах управління змінами та реалізації політики діджиталізації суспільства.

Список використаних джерел

1. Антипенко Н. В., Чіп Л. О., Параскеєва А. М., Докучаєв О. А. Інтегрована модель оцінювання результативності підприємства в умовах управління змінами, економіки знань, діджиталізації та інноваційного підприємництва. Економіка та держава. 2022. № 1. С. 19–22.
2. Вдовенко Н.М., Федірець О.В., Зось-Кіор М.В., Гнатенко І.А. Роль енергоринку в менеджменті ресурсозбереження та ресурсоефективності конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери. Український журнал прикладної економіки. 2020. Том 5. № 4. С. 222–229.
3. Кожем'якіна С. М., Арбузова Т. В., Іщейкін Т. Є., Параскеєва А. М. Організаційна культура на основі посилення міжособистісної та міжгрупової взаємодії в системі інноваційного менеджменту організації в умовах глобалізації, фінансових, міграційних та корупційних ризиків. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1 (248). С. 110–117.
4. Ложачевська О. М., Ольшанський О. В., Гнатенко І. А., Снітко Є. О. Державні пріоритети розвитку інноваційного підприємництва в системі менеджменту в умовах діджиталізації суспільства. Ефективна економі-

ка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (дата звернення: 07.12.2021).

5. Ложачевська О. М., Вдовенко Н. М., Родченко С. С., Ігнатюк В. В. Управління системою адаптивного стратегічного планування інноваційно орієнтованого конкурентоспроможного підприємства в умовах глобалізації та COVID-19. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1 (248). С. 53–60.

6. Охрімченко І. В., Вдовенко Н. М., Овчаренко Є. І., Гнатенко І. А. Інновації в системі стратегічного управління безпекою національної економіки в умовах ризиків та невизначеності глобалізації. Економіка та держава. 2021. № 8. С. 4–9.

7. Kyryliuk I., Kyryliuk Y., Proshchalykina A., Zos-Kior M., Dovbush V. Organisational and economic drivers for safety provision and quality upgrading of core livestock products in Ukraine. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2021. № 36, P. 49–66.

8. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos-Kior M., Hnatenko I. Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID-19. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2021. № 36. P. 192–198.

9. Mykhailichenko M., Lozhachevska O., Smagin V., Krasnoshtan O., Zos-Kior M., Hnatenko I. Competitive strategies of personnel management in business processes of agricultural enterprises focused on digitalization. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2021. Vol. 43. No. 3. P. 403–414.

10. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2021. № 36. P. 199–205.

References

1. Antypenko N., Chip L., Paraskieieva A., Dokuchaiev O. (2022). Integrated model for evaluating the effectiveness of the enterprise in terms of change management, knowledge economy, digitalization and innovative entrepreneurship. *Ekonomika ta derzhava [Economy and state]*, 1, 19–22.

2. Vdovenko N., Fedirets O., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2020). The role of the energy market in the management of resource conservation and resource efficiency of competitive enterprises in the agri-food sector. *Ukrayins'kyi zhurnal prykladnoyi ekonomiky [Ukrainian Journal of Applied Economics]*, 5.4, 222–229.

3. Kozhemiakina S., Arbuzova T., Ishchejkin T., Paraskieieva A. (2022). Organizational culture based on strengthening interpersonal and intergroup interaction in the system of innovation management of the organization in the context of globalization, financial, migration and corruption risks. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini [Market Relations Development in Ukraine]*, 1(248), 110–117.

4. Lozhachevska O., Olshanskyi O., Hnatenko I., Snitko Y. (2021). State priorities for the development of innovative entrepreneurship in the management system in the context of digitalization of society. *Efektivna ekonomika [Efficient economy]*, 7, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9067> (Accessed 06 Feb 2022).

5. Lozhachevska O., Vdovenko N., Rodchenko S., Ignatiuk V. (2022). Management of the system of adaptive strategic planning of innovatively oriented competitive enterprise in conditions and COVID-19. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini [Market Relations Development in Ukraine]*, 1 (248), 53–60.

6. Okhrimenko I., Vdovenko N., Ovcharenko Y., Hnatenko I. (2021). Innovations in the system of strategic security management of the national economy in the conditions of risks and uncertainty of globalization. *Ekonomika ta derzhava [Economy and state]*, 8, 4–9.

7. Kyryliuk I., Kyryliuk Y., Proshchalykina A., Zos-Kior M., Dovbush V. (2021). Organisational and economic drivers for safety provision and quality upgrading of core livestock products in Ukraine. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 49–66.

8. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID-19. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 192–198.

9. Mykhailichenko M., Lozhachevska O., Smagin V., Krasnoshtan O., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Competitive strategies of personnel management in business processes of agricultural enterprises focused on digitalization. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43.3, 403–414.

10. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 199–205.

Дані про авторів

Снітко Єлизавета Олександрівна,

к.техн.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Старобільськ, Україна

Скрипник Вікторія Віталіївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Старобільськ, Україна

Вараксіна Олена Вікторівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Іщейкін Тимур Євгенович,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Данные об авторах

Снитко Елизавета Александровна,

к.техн.н., доцент, заведующая кафедры менеджмента, Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко, г. Старобельск, Украина

Скрипник Виктория Витальевна,

к.э.н., доцент, доцент кафедры финансов, учета и банковского дела, Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко, г. Старобельск, Украина

Вараксіна Елена Викторовна,

к.э.н., доцент, доцент кафедры менеджмента им. И.А. Маркиной, Полтавский государственный аграрный университет, г. Полтава, Украина

Ищейкин Тимур Евгеньевич,

к.э.н., доцент, доцент кафедры менеджмента им. И.А. Маркиной, Полтавский государственный аграрный университет, г. Полтава, Украина

Data about the authors

Yelyzaveta Snitko,

PhD (Engineering Science), Associate Professor, Head of the Department of Management, Lugansk National Taras Shevchenko University, Ukraine, Starobils'k

Viktoriia Skrypnyk,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Banking, Luhansk Taras Shevchenko National University, Ukraine, Starobils'k

Elena Varaksina,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of I. Markina Department of Management, Poltava State Agrarian University, Ukraine, Poltava

Tymur Ishchejkin,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of I. Markina Department of Management, Poltava State Agrarian University, Ukraine, Poltava

УДК 339.9

ВДОВЕНКО Н.М., КУКСА І.М.,
ДЯЧЕНКО Т.О., СІРИК М.В.

Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів обумовлюється відсутністю єдиного алгоритму та моделі даного процесу.

Постановка проблеми. На ринку в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів склалася ситуація, за якої інновації, які здійснювались за рахунок централізованих джерел, мають надто низьку частку, тоді як інвестиції, що мали внутрішню структуру, втратили її, стали невпорядкованими і неорганізованими, стимулюючи тільки короткострокові цілі інвесторів. Вихід з такого становища вбачається в провокуванні інноваційно-інвестиційного буму, відновленні основного капіталу на принципово новій, конкурентоспроможній основі. Зазначені факти обумовлюють актуальність теми дослідження.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів.

Метод або методологія дослідження. В статті використано історично-логічний метод; метод систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення; метод логічного аналізу і синтезу.